

Տղավորությունն այն է, որ այս կառավարությունը ձեռք է գցում միանգամից շատ բաների, հետ դրանցից շատերի մասին մոռանում է: Արնվազն՝ այլեւս չի լուսաբանում: Առավել եւս, որ Եւ լրացրողների, Եւ նրանց ցազատողների մեջ ինչ են սնտեսությունից հասկացողները, ինչը, երեք, կառավարության էլ չի նշանագում: Այս, ազգագրագետը անկեղծորեն բացականչում է. «Կա-

հրավիրվում են հայսնի լրատվամիջոցների հայսնի լրագրողներ, որոնք տախու են հայսնի հարցեր: Են նկատի ումեն իսկական մանուկը: Արնվազն՝ այլեւս չի լուսաբանում: Առավել եւս, որ Եւ լրացրողների, Եւ նրանց ցազատողների մեջ ինչ են սնտեսությունից հասկացողները, ինչը, երեք, կառավարության էլ չի նշանագում: Այս, ազգագրագետը անկեղծորեն բացականչում է. «Կա-

Ըստողական հրատարակայնությունը վնասակար է

*Վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի կառավարության
զննության փորձ*

ռավարությունը Դամաշխարհային բանկից ստացած 2 տոկոսունց վարկը գյուղացուն է ծախում 20 տոկոսուն: Եվ ներկաների մեջ չի գտնվում մեկը, որը գրագետ ձեռնու կրացարի, թե ինչու է այդ տախու ստացվում, ու լսողի մեջ մնում է միայն կառավարության այն կերպարը, թե նա չարանուրեն սննդակացնում է գյուղացիների:

Ին կարծիքով՝ մենապոր են ոչ միայն լրատվամիջոցները (առաջին հերթին՝ Հանրային հեռուստատեսությունը), որի դահլիճը դարձաբեն խայտառակ է), այլև, առաջին հերթին, կառավարությունն ինքը:

Ինչըեւ ասացի, առաջին դահլիճանատուն վարչապետն է: Դե իմա եկել իշեմն վարչապետը եր է վերջին անգամ ասուլիս սկե: Ես նկատ չունեմ այն արագ հանդիպումները Ազգային ժողովում, եր լրացրողներն իրա են որում օրվա հրատարակային հարցեցնելու համար: Ոչ էլ նկատ ունեմ որեւէ տեղ (օրինակ՝ մի գյուղական բակում) կազմակերպ այն միջոցառումները, եր

րաբար հանդիպում էր լրացրողներին ու նույնիսկ նրանցից խորհուրդ հարցում: Ինչո՞ւ նա լրացրողներին չի հանդիպում գրման սարին երկու անգամ:

Մայ՝ վարչապետը: Այստանը հաօսի առելով, հարկ կա՞ զարմանաւ, որ նախարարների մեծ մասը եւս գերադասում է աղաղակ հեռուստաթերը, այլ ոչ թե սփուրը արհասարակ լրացրողների հետ:

Զարմանավը՝ արդյոք, որ այս մարդ է վերակը կամ պատուի հայությունից ազգային ժողովում, եր լրացրողներն իրա են որում օրվա հրատարակային հարցը հնչեցնելու համար: Ոչ էլ նկատ ունեմ որեւէ տեղ (օրինակ՝ մի գյուղական բակում) կազմակերպ այն միջոցառումները, եր

սարբար հանդիպում էր լրացրողներին ու նույնիսկ նրանցից խորհուրդ հարցում է աղաղակ համար նախարարի ու դահլիճի մասը: Շարունակվո՞ւմ է աղաղ 9 արյուն այդ ծրագիրը:

▼ 2008թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2009թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2010թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2011թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2012թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց. Զայասանը, ի թիվ 16 երկրների, հնարավորություն է ստանում սահակ ավելի բան 6400 արշանին մասնութերի զգայի կրծատում կամ վերացում ԵՄ-ի հետ առեւտրում: Նոյնը լուր են այսօք «Արեւելյան գործընկերություն»: Ինչ արքերություն:

▼ 2013թ. հայտարարվեց

Յեղաստանությունների, այդ բայում եւ Նայոց ցեղաստանության, Երեւոյի գնահատման եւ ճանաչման հարցում շրջադարձին դեռ խաղաց ցեղաստանագիտության՝ որպես գիտական նոր ուղղության ձեւավորումը XX դարի 60-80-ականներին եւ Յեղաստանագետների միջազգային ասոցիացիայի (ՏՍԱ) հիմնումը 1994թ.: Դա աշխարհում ցեղաստանագիտության բնագավառում ամենահեղինակավոր կազմակերպությունն է, որի շարքերում համախմբված են միջազգային մեծ հեղինակություն վայելող բոլոր ականավոր մասնագետները: Ծնորհիվ ՏՍԱ-ի, ցեղաստանության ուսումնասիրությունը սիրողական մակարդակից եւ սենսիթենտալ-հոլ-

«դաս» տալով Երդողանին՝ Նամակի հեղինակները թուրքական զարչադրեցին բացարում են. «Մենք հավատում ենք, որ ակնհայտութեա ի շահ թուրքական ժողովրդի եւ նրա առաջապահի է ճանաչել Նախորդ կառավարության դատասխանաւորությունը հայ ժողովրդի ցեղասպանության համար, ինչողեւ արեցին գերմանական կառավարությունը եւ ժողովրդը Դոլոփոսի դարագյում»:

Նամակում ներկայացված են Ֆեղասպանագետների միջազգային ասոցիացիայի հայեցակարգային ամփոփիչ Եգրակացությունները, որ համաժողովի մասնակիցներն ընդունել են միհաճայն: Այս այդ դատամական եւ դարձակազմիկ հաւանակություն ունեցող

Կազմով: Դա շատ խիստ մեղադրանք է:

Հայեցակարգային եւ սրատեղիական բնույթի մեջ հաջորդ նոր առաջարկություններն առնչվում են բուրքական դետույքան կողմից ։ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցին: Ո՞ր մետույքունն է առաջինը ճանաչել ։ Հայոց ցեղասպանությունը: Ընդունված է սեակես է, որ Հայոց ցեղասպանությունն առաջինը ճանաչել է Ուրուգվայը 1965թ.: Սակայն այդ տեսակետը վերանայման կարիք ունի: Հայոց ցեղասպանությունը կատարվել է Օսմանյան կայսրությունում, օսմանյան դետույքունում, եւ հենց օսմանյան դետույքունն էլ աշխարհում առաջին դետույքունն է, որդ ճանաչել է Հայոց ցեղասպա-

թուրքական դառնամենտում բնակչելու եւ առանց նրա համաձայնությունը ստանալու համար, ինչը դահանջվում էր ըստ օսմանյան սահմանադրության: Երկրորդ հայերի զանգվածային կոտորածների եւ տեղահանության համար, այսինքն՝ այնպիսի հանցանի համար, որը կոչվում է Դայոց ցեղասպանություն: Մեղադրական եղակացության մեջ նշված էր, որ Երիտրութերը «Ակսեցին ժողովրդին կոտորել, կողողտել, ունեցվածն այրել, եւ շատերին տանջանահ անել: Չնայած ահարեկման սլաքը իհմնականում ուղղված էր հայերի դեմ, այդուհանդեռձ, տուժեցին նաև այլ սարրեր... Դայերի տեղահանության ընթացքում սարբեր ժամանակներում եւ զանա-

Դաստիարակությունների դասմությունը: Արդի Թուրքիայի դեկավարությունը, չընդունելով Հայոց ցեղաստանության փաստն Օսմանյան կայսրությունում, ընդունում է, որ տեղի է ունեցել հայերի տեղահանություն, վիճակը լոկ տեղահանվածների թվաքանակի վերաբերյալ սվյաները:

Այսդիսով, սվյալ հարցի վերաբերյալ նյութի վերլուծությունը իրավունք է ամփոփ կիրառել հայեցակարգային նորություն եւ սահմանել, որ, առաջին, Հայոց ցեղաստանությունն իրականացրած Օսմանյան կայսրությունն առաջին երկրն է, որը դաշտնադիմես ճանաչել է Հայոց ցեղաստանությունը: Երկրորդ՝ Թուրքական Հանրապետության դեկավարությունը թեւ

Հայոց գեղաստանությունը միջազգային գիտական,
իրավական եւ մարդու իրավունքների արժեքային համակարգի
կողմից ճանաչված գեղաստանություն է

զական դաշտից տեղափոխվեց գիտական եւ իրավական դաշտ։ Ասոցիացիայի առաջին դրեզինենս ընտրվեց համաշխարհային հռչակ վայելող ցեղասպանագետ Ելեն Ֆայնը։ ՏՍԱ-ն 1997թ. ճանաչեց Նայոց ցեղասպանությունը, ինչ 2005թ. Ֆլորիդայում գումարված վեցերորդ համագումարում բնաւրկեց «90 տարի հայոց ցեղասպանությունից հետո եւ 60 տարի Հոլոքոսթից հետո» հարցը, ինչն ինքնին շատ խոսուն փաստ է։ ՏՍԱ-ն ընդունել է մի շարժ փաստաթուրեր, որոնց մեջ իր հայեցակարգային կարեւորությամբ բացառիկ նշանակություն ունի Նայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Ասոցիացիայի 2005թ. հունիսի 7-ի թվակիր նամակը Թուրքիայի վարչադես Ռեզեփ Թայիփ Էրդողանին՝ ի դատասիսան Վերջինիս նամակի։ Ասոցիացիայի առունեց նամակը ստուգել են ՏՍԱ-ի դրեզինենս իսրայել Զարնին (Խարայել), Արաջին փոխուրազինենս Գրեգորի Ստեններ (ԱՄՆ), Երևանու փոխուրազինենս Լինդա Մելքոննը (Մեծ Բրիտանիա) և այլ պատճենահանձնություններում գործություն ունենալու համար։

Հեղակացությունը. «Դայոց ցեղաստանությունը հաստառում են միջազգային գիտական, իրավական եւ մարդու իրավունքների հանրությունը»։

Այսդիսով, Ցեղաստանագետների միջազգային ասոցիացիան ի լոր աշխարհի հայտարարեց, որ Դայոց ցեղաստանությունն ադապտված, ձանաչված եւ ընդունված է գիտականորեն, իրավական առումով եւ մարդու իրավունքների ստանդարտնից, որի վրա խարսխված է արդի աշխարհի արժեքային ողջ համակարգը։ Ելնելով դրանից առաջարկում են «Դայոց ցեղաստանությունը հաստառում են միջազգային գիտական, իրավական եւ մարդու իրավունքների հանրությունը» ստադրույթն ամբողջությամբ դնել Դայոց ցեղաստանության զնահաման եւ ձանաչման նոր ռազմավարության հիմքում եւ դրանով դեկավարցել ոչ նիսայն մինչեւ Դայոց ցեղաստանության 100-րդ տարելիցի նույնը, այլեւ դրանից հետո են։

Յությունը: Եվ նա դա արել է ոչ թե դեկլարացիա հռչակելով, այլ դաստիարական ուղիով, դատական համադատասխան Վերիկ ընդունելով, ինչն ավելի անխոցելի է դարձնում Դայոց ցեղասպանության ճանաչումը: Դայսի է, որ Առաջին համաշխարհային դատերազմից, Օսմանյան կայսրության դարտությունից եւ Երիշբուրգական ուժագործ առաջնորդների թուրքիայից փախուստից հետո, Ահմեդ Թեւֆիկ փաշան կազմեց բուրգական նոր կառավարություն, որը 1918թ. նոյեմբերին որոշում ընդունեց դատական դատասխանավորյան ենթարկել եւ դատօնել Երիշիհադ Վե Թերակի» կուսակցության, կառավարության եւ դառլամենտի դեկավարներին: Այդ որոշումն ուժի մեջ բռնեց Ահմեդ Թեւֆիկ փաշային հաջորդած Դամադ Ֆերիկ փատան: Այդ նորատակով օսմանյան ղետությունը 1299 թվականից թագավորող Օսմանի լեգիսիմ դինաստիայի լեզիսիմ սուլթան Կահինդի կառավարությունը կայտարվել է 1919թ. ապրիլի 2-ին:

զան Վայրերում տեղի ունեցած հանգագործությունները եւ հասկաղես յուրաքանչյուր հանգագործության նկատմամբ օրենի հիման վրա կատարված ֆնությունները ցոլց են տալիս, որ դրանք ոչ թե սահմանափակ կամ տեղական բռնույթ են ունեցել, այլ կանխամածվածված իրականացվել են վերիշյալ անձերից բաղկացած եւ միասնական ուժ հանդիսացող «Դատուկ կենտրոնի» բանավոր իրահանգներով եւ գաղտնի իրամաններով։ Լիովին աղացուցված է, որ այդ կոռուպածները տեղի են ունեցել Թալեաթ, Ենթեր եւ Ջեմալբեյերի անմիջական իրամաններով եւ գիտությամբ։ Վերուշարդյալը լրիվ հիմք է տալիս ասելու, որ Դայոց ցեղասպանությունն իրագործել է օսմանյան ղետությունը, որը եւ միաժամանակ առաջին ղետությունն է, որ ճանաչել է Դայոց ցեղասպանությունը։ Ուստի աններթի դասմական Վրիհորում դեմք է համարել, այդ բվում եւ մեր՝ հայերիս կողմից, այն տեսակետը, թե Թուրքիան չի ճանաչել Դայոց ցեղասպանությունը, եւ որ նա դեմք է ճանաչի Դայոց ցեղասպանությունը, եւ Ուրուգվայն է Դայոց ցեղասպանությունը ճանաչած առաջին Երկիրը։

տաւոնաղես չի ճանաչում Հայոց ցեղասպանությունը, այնուամենայինք չի բեկանել օսմանյան դաշտարանի 1919-1920թ. որուումները Հայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ: Այդ որուումներն իրենց ուժը չեն կրցրել: Երրորդ՝ արդի Թուրքական կառավարությունը, դաւոնաղես չճանաչելով Հայոց ցեղասպանությունը, այդուհանդեռձ, չի ժխտում հայերի տեղահանությունը 1915թ. Օսմանյան կայսրությունում, մինչդեռ, ինչպես նույնականացնելու ցեղասպանության օրգանական մասն է: Առաջարկում ենք այդ հայեցակարգային նորությունները նույնության մեջ ընդգրկել Հայոց ցեղասպանության գնահատման եւ միջազգային ճանաչման ռազմավարությունում: Խակ Թուրքական Հանրապետությանը ոչ թե մեծ է ճանաչի, այլ վերաճանաչի իր նախորդի՝ Օսմանյան կայսրության կողմից արդեն ճանաչված Հայոց ցեղասպանությունը: Թուրքիայից դահանջվում է ոչ թե ընդիհանրադես ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, այլ, ինչպես գրված է ՏՍԱՀ-ի նամակում Երդողանին, «ճանաչել նախորդ կառավարության դաւասխանավությունը համար»:

տանիա) եւ լարուղար Սիրվեն ԶԵԿՈՐԾ (ԱՍՄ): Նրանում ասված է. «Հարգելի վարչապես Էղողիան: Մենք այս բաց նամակը գրում ենք ձեզ ի դատախան ձեռ կոչին առ այն, որ «դատմաբաններ» անկողմնակալ ուսումնասիրեն» Առաջին համաշխարհային դատերազմի ժամանակ Օսմանյան կայսրությունում հայ ժողովրդի ճակատագրի Վերաբերյալ հարցերը: Մենք ներկայացնում ենք գիտնականների այն գլխավոր մարմինը, որն ուսումնասիրում է ցեղասպանությունը: Մենք մատուցված ենք, որ կոչ անելով անկողմնակալուրեն ուսումնասիրել հայոց ցեղասպանությունը՝ դուք գուցե լրիվ տեսակ չեմ հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ գիտական եւ ինտելեկտուալ ուսումնասիրությունների ծավալներին եւ թե ինչո՞ւ է այս իրադարձությունը հաստառում Սիրակուրված ազգերի՝ Ցեղասպանության Վերաբերյալ կոնվենցիան: Մենք ցանկանում ենք ընդգծել, որ հայեր չեն, որ հաստառում են հայոց ցեղասպանությունը, այլ դա գիտնականների մեջ տրամադրող կարծին է, հարյուրավոր անկախ գիտնականների: Այսուհետեւ ՑՍԱՀ դեկապարները նկատում են, որ «գիտնականները, որոնք խորհուրդ են տալիս ծեր կառավարությանը, անկողմնակալ չեն: Այդ այստես կոչված «գիտնականները» աշխատում են խճողել օրակարգում գՏՆՎՈՒ դատմագիտական եւ բարոյական հարցերը, երբ նրանք խորհուրդ են տալիս ծեր եւ բռնվական դալամենտին՝ ինչո՞ւ ժխտել հայոց ցեղասպանությունը»: Հարունակելով իրենց փաստարկները եւ

Առաջարկում են վերոհիշյալ Եռադրույթը հավելել եւս մեկ այլ հայեցակարգային դրույթը։ Խոսքը Մեծ Քրիստոնիայի, Ֆրանսիայի եւ Շուսաստանի կառավարությունների 1915թ. մայիսի 23-ի համատեղ հայտարարության մասին է, որը միաժամանակ հրադարակվեց Լոնդոնում, Փարիզում եւ Սանկտ Պետերբուրգում, որտեղ ասվում էր, որ քրիստու եւ բուդիստ հայ բնակչության զանգվածային սպանություններ են իրականացնում Երգրության, Բիթլսում, Սուլուսում, Սասունում, Կիլիկիայում եւ այլ շրջաններում։ Հենվելով իրենց խկայությունների Վրա, այդ ժամանակաշրջանում աշխարհի երեք հզոր դեսությունների կառավարությունները հայտարարում էին։ «Ի տես այս բարձ ոճագործությունների, որ իրականացնում է Թուրքիան, դաշնակից կառավարությունները հրադարակայնորեն հայտարարում են Բարձ դրանք, որ իրենք հայկական կոտորածների համար ամբողջ դատախանածությունը դնում են օսմանյան կառավարության բոլոր անդամների, ինչպես նաև դրանց նաև նակագած նրանց գործակալների Վրա»։ Եղակի՝ Անսանի առաջատար երեք երկրների այդ հայտարարությունը նորություն էր միջազգային դիվանագիտության դրակիլայում, որն առաջին անգամ որեւէ երկրում կատարված ոճագործության համար, այսինքն՝ հայերին Օսմանյան կայսրությունում կոտորելու (իմա՞ ցեղասպանության համար) դատախանատուին համարում երիտրութական կառավարությանն իր ամրողությունը

Ասարի 8-ի կայսերական ֆարվարիուլի որոշումով, ստեղծվում են լեզիսիմ Առաջին, Երկրորդ և Երրորդ ռազմական արաւակարգ այսաները՝ դատարանները, որոնց կազմը նոյնականացնելու համար է առաջարկվում: Ֆադիշակի հրամանով՝ Առաջին ռազմական այսանում տեղի է ունենալ Երիտրութերի բարձրագույն դեկավարության դատավարությունը, որը սկսվում է 1919թ. ապրիլի 28-ին Կոստանդնուպոլիսում և ավարտվում 1919թ. հունիսի 26-ին, իսկ դատավճիռն արձակվում է հուլիսի 5-ին: Նույն հրամանով Երկրորդ ռազմական դատարանի առջեւ կազմնում են Երիտրութերի ցաջանային դատասանատու քարտուղարները եւ դատաստոյնացները, իսկ Երրորդ ռազմական այսանում 1919-1920թթ. տեղի ունեցավ Յոզդարի, Տրամիզոնի, Բույուր Դերեկ եւ Խարբերդի հայերի տեղահանության եւ կոտորածների կազմակերպիչների ու կատարողների դատավարությունը: Այսդիմուվ, դատավարությունն իրականացրել է լեզիսիմ դինաստիայի, լեզիսիմ սուվարնի կայսերական հրամանով ստեղծված լեզիսիմ օսմանյան դատարանը: Առաջին ռազմական այսանի որոշումով մահվան դատադարսկեց Երիտրութերի ոճարագործ ամբողջ բարձրագույն դեկավարությունը՝ Թալեւարք, Էնվերը, Զեմալը, Լազիմը, Շահիր Բեհակեղինը, Սայիդ Հալիմը եւ այլք բվով 11 հոգի: Նրանք մահվան դատադարսկեցին եկու հանցանի համար: Առաջին՝ Օսմանյան կայսրությունն Առաջին համաշխարհային դատերազմի մեջ ներգրավվելու՝ առանց այդ հարցու

Համալսարանությունը, եւ որ նա դեռ է ծանաչի Դայոց ցեղասպանությունը, եւ Ուրուզպայն է Դայոց ցեղասպանությունը ծանաչած առաջին Երկիրը:

Օսմանյան կայսրությունը գոյություն է ունեցել մինչեւ 1923թ. Մարտի փոխարինել է Թուրքիայի Հանրապետությունը, որը դիվվում է Օսմանյան կայսրության իրավահաջորդ: Բնականաբար հարց է ծագում՝ ինչպէս մոտենալ արդի Թուրքիայի կողմից Դայոց ցեղասպանությունը ծանաչելու հարցին: Կցանկանային ուժադրությունը դարձել այն հանգամանքին, որ, առաջին, չնայած ծագումնաբանական կատար, Օսմանյան կայսրությունը և Թուրքիայի Հանրապետությունը դեմական կառուցվածի, աշխածական սովորենիտեսի և սահմանների ու գաղափարախոսական առողությունը, այդուհանդեռ, ունեն աշխածական սովորենիտեսի և հանրապետական Թուրքիան չի բեկանել 1919-1920թթ. օսմանյան լեգիսմ դատարանի որոշումը, որով ծանաչվել է հայերի նկատմամբ կատարված հանցանք, այսինքն՝ ցեղասպանությունը: Դատարանի այդ որոշումը մնում է ուժի մեջ: Օսմանյան դատարանի վճիռն անբեկանելի է: Երրորդ՝ ինչ-

Նույրյունը, այլ, ինչպես գրված է ԱՍՍ-ի նամակում Եղողանին, «ճանաչել նախորդ կառավարության ղատախսանաւթյան համան»։ Անհրաժեշտ է հայեցակարգային նոր մոնտեգումներ դրսեւրել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում նաեւ ԱՍՍ-ի դրեզիդենսների դիմուրում հանդելոց խոսքը ԱՍՍ-ի չորս դրեզիդենսների՝ Կուլտր Վիլսոնի, Ջրմի Զարեւրի, Ռոնալդ Ուեյզանի եւ Բարար Օբամայի մասին է, որոնք սարքեր առիթներով ընդունել են անհերթելի այդ ղամական հրոդությունը։ ԱՍՍ-ի դրեզիդենսներից առաջինը Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչել է ԱՍՍ-ի 1912-1920թթ. դրեզիդենս Կուլտր Վիլսոնը թեւել, հասկանալի է, այդ ժամանակ դեռևս չկար ցեղասպանություն եղը։ Սակայն նա եւ նրա թիմի անդամներն օգտագործել են դրան համարատախսան եղբեր, ինչուեւ՝ «Հայկական ջարդեր» եւ «Հայկական կոտորածներ»։ Բայց նրանք օգտագործել են նաեւ «Հայերի անհիմալացում» (annihilation), այսինքն՝ «Հայերի իսլամա ոչնչացում» կամ «Հայերի անեպում» եղբը, որն իր իմաստով եւ նշանակությամբ բնակչի գիտում «գենոցիդ-ցեղասպանություն» է։

Ես տակի մեր կահապարությանը, անկողմնակալ չեն: Այդ այսպէս կոչված «Գիտնականներ» աշխատում են խճռող օրակարգում գՏնվող դասմագիտական եւ բարյական *hwargեր*, երբ Օրանի խորհուրդ են տայիս ծեզ եւ Թուրքական դառլամենտի՝ ինչուն ժիստել հայոց ցեղասպանությունը»: Հարունակելով իրենց փաստարկները եւ

րությունը ստորևիմքն էր սիցազգային հիվանդակցության դրակի կայում, որն առաջին անգամ որեւէ երկրում կատարված ուրագործության համար, այսինքն՝ հայերին Օսմանյան կայսրությունում կոսոռելու (իմա՞ց եղաստղանության համար) դատախանառութին համարում երիտրուրբական կառավարությանն իր ամբողջ

